

Glej, solnce, katero mu kráši glavó,
Gorkóto, ki lije mi v dušo mladó,
Popreje sijalo je v njega očéh,
In solnéno ogreval me tudi je sméh.

Olga.

Res, to je obrazek kroták in premil —
Prešinja me misel, kdo deček je bil! —
Točila od svete bi gróze solzé,
A vendar vse silijo k njemu željé,
Tresóča, razvnetá na tleh jaz klečím
In dete nebesko v molitvi čestím!

Božjó.

Le bliže, otroci, nikari bojěč
Ne glédite mene iz dalje, ljuběč
Ročici jaz širim nasproti vam vsem,
Da čútite blágoslov njih in objém.
Pritécite srčno na mesto svetló,
Ki „noter“ pozvali ste rajsko ljubó,
Ko trkalo vam je na duri srcá
Uboštvo, prosěč da pomoč se mu dá.
Vše v zlato si knjigo to delo nocoj
Zaznámoval Oča nebeski je moj. —
Pogódili dobro ste, deček sem jaz,
Ki bil je prosilec nesrečen pri vas.
O, raznoobrazne na krogu zemljé
Kažó. siromaštva se slike bledé!
Naj vsaka prevzesto oživlja spomín,
Da v njej prikazuje se božji vam Sin,
Da njemu storjeno v nebesih veljá,
Kar vbožcev najslabšemu tukaj se dá!
Ljubezen gorečo hraníte živó,
Brez nje je življenje vsaktero mrtvó,
A ona uzorni in divni je cvet,
Ki v mílosti svojej Bog vsádil na svet! —
Prijátelji ljubi, ostavljam vas zdaj,
A milo sprejeti vas hočem nekda,
Kder v angelskem zboru čestite pojóč
Preblagi na veke božičino nóč! —

Cesarjevič Rudolf.

Bilo je dné 21. avgusta meseca 1858. l., da je nenadoma Dunajčane ustrašilo gromenje topov. Tisoč in tisoč prebivalcev dunajskega mesta je z nekacim strahom šteló osodepolno naznanilo: dvajset, jeden in dvajset, dva in dvajset! Dalje ni nihče štel. Vesel krik nastane po mestu in nepopis-

ljiva radost se polastí src Dunajčanov, ker streljanje iz topov je bilo veselo oznanilo, da je habsburškeje vladarskeje hiši in Avstriji rojen cesarjevič, naslednik našemu cesarju. To veselo novico je brzovav iz Dunaja naglo raznesel po vsej državi. Kakor so na Dunaji s 101 strelom naznanili za Avstrijo imenitno dogodbo, tako so jo naznanjali tudi po vseh večjih mestih, in povsod se je širilo veselje med prebivalci. Njih Veličanstvo presvitli cesar so od veselja s svojo darežljivo roko delili obilo milosti in milodarov na vse strani, a od zvestih avstrijskih državljánov so srčne čestitke prihajale k zibelki novorojenca v cesarskeje palači Laksenburgu. Tudi Slovenci niso izostali, v navdušenej pesni mu so čestitali:

„Dete preljubljeno, dete mladó,
Naj Ti preblažena leta tekó,
Sije na nebu Ti solnce jáсно,
Slava naj diči Ti krono krasno!
Brani pravico z junaško rokó!“

Pri sv. krstu so dali prvorojenemu cesarjeviču imé Rudolf.

Cesarjevič Rudolf je preživel prva leta svojega življenja zdrav in vesel v družbi plemenite cesarske rodovine. Naša cesarska rodovina se že od nekđaj, kakor je to sploh znano, odlikuje po svojih plemenitih dejanjih usmiljenja; tudi v cesarjeviču so že v otroških letih ta čut vzbujali in gojili — srečna podlaga pravemu krščanskemu življenju. Svojim roditeljem je bil Rudolf vedno iz celega srca vđan, svojo sestro nadvojvodinjo Gizelo je ljubil z otroško nežnostjo in babici (starej materi) nadvojvodinji Sofiji je izkazoval veliko spoštovanje.

Rudolf je prebival prva leta s svojo sestro Gizelo po zimi v cesarskeje palači na Dunaji, a po leti v gradu Laksenburgu, obđanem s prelepimi vrtovi, ali pa v Reichenau-u, v krepilnem planinskem zraku. Tukaj se je, gledajoč prirodo božjo, prvič navzel ljubezni, katero še zdaj ima do planinskih krajev in prirodopisnih náukov.

Po razumnej vzreji in krepkem zdravji so se cesarjevičeve telesne in dušne moči tako hitro razvijale, da se je že 1862. l. začel redno podučevati in učiti.

Dvorni kaplan dr. Mayer je bil poklican za učitelja v krščanskem náuku, a nadporočnik Henrik Spindler za učitelja v začetnih náukih in češkem jeziku. Čez nekoliko časa je bil za češki jezik poklican dr. Jireček, a za madžarski jezik korar Rimely. V nemščini ga je podučeval najpred šolski svetovalec A. M. Becker, potem profesor Egger, in od 1871. leta prof Greistorfer. Leta 1867. ga je naš rojak dr. Josip Čizman začel učiti latinščine, dve leti pozneje pl. Hildebrand poljščine in prof. Duchêne francoščine. Sploh se je pri cesarjeviču Rudolfu že zgodaj gledalo na to, da se nauči mnogo jezikov, kar je vse hvale vredno, ker odločen je vladati Avstrijo, v katerej toliko različnih národov živi; treba je tedaj, da pozná njihov jezik, ker vsak oče mora razumeti svoje otroke. Rudolf je v vseh rečeh dobro napredoval. Ko je 1872. l. aprila in decembra meseca delal izkušnjo iz ogrske zgodovine v madžarskem jeziku, in takisto 1874. l. aprila meseca iz češke zgodovine v češkem jeziku, čudili so se vsi navzoči, kako natančno in izborno je govoril.

Do 9. leta se je Rudolf učil, kar se po priliki v ljudske šoli učijo otroci; po potrebi so mu vendar učitelji tudi že višje predmete razlagali. Tako na priliko: Dr. Kriss matematiko in geometrijo, a dr. Čizman zemljepisje in zgodovino. Za višje izobraženje je 1872. leta zemljepisje prevzel profesor Grün, naravoslovje prof. vitez Hochstetter, občno zgodovino profesor Zeissberg in drugo leto potem zgodovino umetelnosti profesor Ambros.

Poleg tega se je 1872. l. moral Rudolf pridno poprijeti vojaških nauk. Podpolkovnik Karol Wagner ga je podučeval o orožji in vojaške uredbi; podpolkovnik Grünwald ga je učil uriti se (eksercirati) in službeni reglement za pešce; podpolkovnik Rössler o šanaih in trdnjavah, stotnik Hugon Kerchnawe o pionirske službi, polkovnik Rheinländer o taktiki in strategiki, stotnik vitez Eschenbacher službeni reglement za topničarje in major baron Gemingen reglement za konjike.

Leta 1875. je začel višje modroslovske nauke pod prof. Greistorferjem, in pravoslovske, katere so vodili profesorji Exner, Čizman, vitez Keller in dr. Menger.

Cesarjevič se je vseh naučnih predmetov z veliko pridnostjo učil, vendar je posebno veselje kazal za prirodopisje, zgodovino in umetelnosti, zlasti risanje in slikarstvo, česar sta ga podučevala slavni Selleny in njegov prijatelj Jan. Novopacky.

Vse to, kar se je cesarjevič Rudolf moral učiti, sem tako na drobno zato navedel, da vas prepričam resnice, da nihče ne pride učen na svet; vsak človek, bodi si cesar ali kmet, mora se učiti, ako hoče kaj znati.

Učenje pač bistri um, a vendar ne plemeniti srca; plemenito srce dela pobožnost, a pobožnost se pridobi v krščanskem nauku.

Zaradi tega so Rudolfovo podučevanje s krščanskim naukom začeli, ki je zmirom ostal prvi predmet, in ga na verske vaje z veliko skrbljivostjo pripravljali. Leta 1867. je bil prvič pri sv. izpovedi, 18. aprila 1870. l. pri sv. obhajilu, in 24. februarja 1873. l. pri sv. birmi.

Ker je dan prvega sv. obhajila vsacemu pridnemu otroku najlepši dan njegovega življenja, ki mu vedno ostane v spominu, ne dvomim, da vas bode veselilo čitati, kakšen je bil ta dan v življenju cesarjeviča Rudolfa. Tisti, ki so bili priče prvega sv. obhajila Rudolfovega, so o tem tako-le pisali po časnikih: „Na velikonočni ponedeljek dné 18. aprila 1870. l. je Rudolf zjutraj zgodaj opravil sv. izpoved. Ob 8. uri je šel, spremljevan od Njih Veličanstva cesarja in cesarice, sestre Gizele, deda in babice, v dvorno kapelo, ki je bila krasno nakitena s cvetočimi in dehtečimi cveticami. Cesarjevič je imel prosto črno obleko, svitli cesar vojaško uniformo, cesarica pa dragoceno svilnato krilo. Verski učitelj dr. Mayer so pri vratih visoko gospôdo pričakovali z blagoslovljeno vodo, s katero so se vsi pokropili. Po tem gredó k velikemu oltarju, kder je za cesarjeviča bil pripravljen stol, pregrnen z rudečim suknom; takój zraven je gorela velika krstna sveča, to je ravno tista, ki je gorela pri njegovem krstu. Svitli cesar, cesarica in druga visoka gospôda, ki je cesarjeviča spremljevala, pokleknili so v klopéh na evangeljske strani. Kapelo je napolnilo spremstvo Njihovega Veličanstva in dvorski služabniki, ki so bili k temu sv. opravilu povabljeni.

Najpred so korar dr. Mayer služili sv. mašo, pri kateri sta jim stregla dva duhovnika. Po sv. obhajilu se obrnejo korar k cesarjeviču in ponovijo ž njim krstno obljubo. Po tem ginljivem trenutku, ko je cesarjevič naslednik na avstrijskem sedežu glasno in slovesno obnovil obljubo pri sv. krstu dano trdno držati se sv. katoliške vere ter pravično in bogaboječe živeti, prejel je presveto rešnje Telo. Videti, kako spoštljivo in pobožno se je obnašal pri tem sv. opravilu plemeniti mladenec, kateremu je previdnost božja že v zibelko položila žezlo starodavne in mogočne Avstrije, moralo je s svetim veseljem navdati ne samo pričujoče ljudi, nego tudi angelje nebeške, ki so bili gotovo priče tega sv. dejanja. Za cesarjevičem so k mizi božji pristopili tudi Njih Veličanstvo cesar, cesarica, pobožni ded, babica in sestra Gizela, ki je z največjo pozornostjo spremljevala sv. opravilo.

Dalje prih.

Prenaglost ni dobra.

(Basen.)

Domače živali se zberó na dvorišči ter sklenó napraviti večerno zabavo z godbo in petjem. Pes je bil izvoljen za glasovodjo. Da-si mu to težavno delo ni bilo všeč, vendar je moral pristati, ker je bil gospodarjev god, in njemu na čast je bila namenjena večerna zabava. A kmalu nastane velik prepir.

Petelin in maček sta se jela ravšati, kdo izmed njiju bo pel prvo pesen, ki jo je zložil v ta namen Sultan, najljubši gospodarjev pes. Maček se je pri tej obravnavi zelo nespodobno vedel, zato so ga iz družbe zapodili. To je mačka zelo razjezilo in jel je misliti, kako bi se maščeval za to veliko sramoto. Kmalu si nekaj izmisli. Pobriše jo po sosednjih hišah ter povabi mačke na večerno petje v hišo svojega gospodarja. Bilo

je užé vse pripravljeno. Sultan da znamenje in petje se začne na dvorišči. Ali o joj! zgoraj na strehi se začne strašno mijavkanje, ropotanje in ples. Mačke iz vasi se deró in plešejo po strehi, da je gróza poslušati. Gospodar vse to vidéč, razjezí se, ter zapodí razgrajajočo druhal z dvorišča, a še posebno se zahvali z šibo v roci domačemu mačku za napravljeno mu mačjo godbo.